

3^η Ενότητα: Η «φωνή της Εκκλησίας γίνεται αισθητή στην κοινωνία»

Ερώτηση 1 - Μάθημα 4ο:

Φανταστείτε ότι ζείτε την εποχή του αυτοκράτορα Δέκιου. Φτάνει η είδηση ότι αύριο το πρωί στο κέντρο της πόλης όλοι θα πρέπει να προσφέρουν θυσίες στους θεούς της Ρώμης. Συζητήστε στην τάξη το παρακάτω ερώτημα: Ποιες θα μπορούσαν να είναι οι σκέψεις και οι προβληματισμοί ενός χριστιανού ακούγοντας την είδηση αυτή;

Βρισκόμενος/η στην εποχή του αυτοκράτορα Δέκιου, φτάνει η είδηση ότι αύριο το πρωί στο κέντρο της πόλης όλοι θα πρέπει να προσφέρουν θυσίες στους θεούς της Ρώμης. Ένας χριστιανός, ο οποίος θα άκουγε αυτό που πρόκειται να συμβεί την επόμενη ημέρα θα προβλήματιζονταν αρκετά και οι σκέψεις θα τριβέλιζαν το μυαλό του. Θεωρώ πως ένας χριστιανός δεν επιθυμεί να ακούει, πόσο μάλλον να κάνει θυσίες για τους Θεούς της Ρώμης. Εκτός του δεδομένου ότι οι χριστιανοί δεν πράττουν θυσίες για τον Θεό τους, πιστεύουν μόνο σε έναν Θεό και όχι σε πολλούς. Συνεπώς, ο χριστιανός ίσως να αναρρωτηθεί τα παρακάτω:

«Πιστεύουν σε πολλούς Θεούς, μα πώς μπορεί να συμβαίνει αυτό;»

«Για ποιο λόγο κάνουν θυσίες, αντί να βελτιώσουν τον τρόπο ζωή τους;»

«Ακόμα κι εάν υπάρχουν πολλοί Θεοί, ποιος ο λόγος να επιθυμούν θυσίες;»

«Απο αύριο θα κάνω προσευχή ο Θεός να συγχωρήσει αυτούς τους ανθρώπους.»

Δέκιος, Ρωμαίος αυτοκράτορας από το 249 μ.Χ. έως το 251 μ.Χ

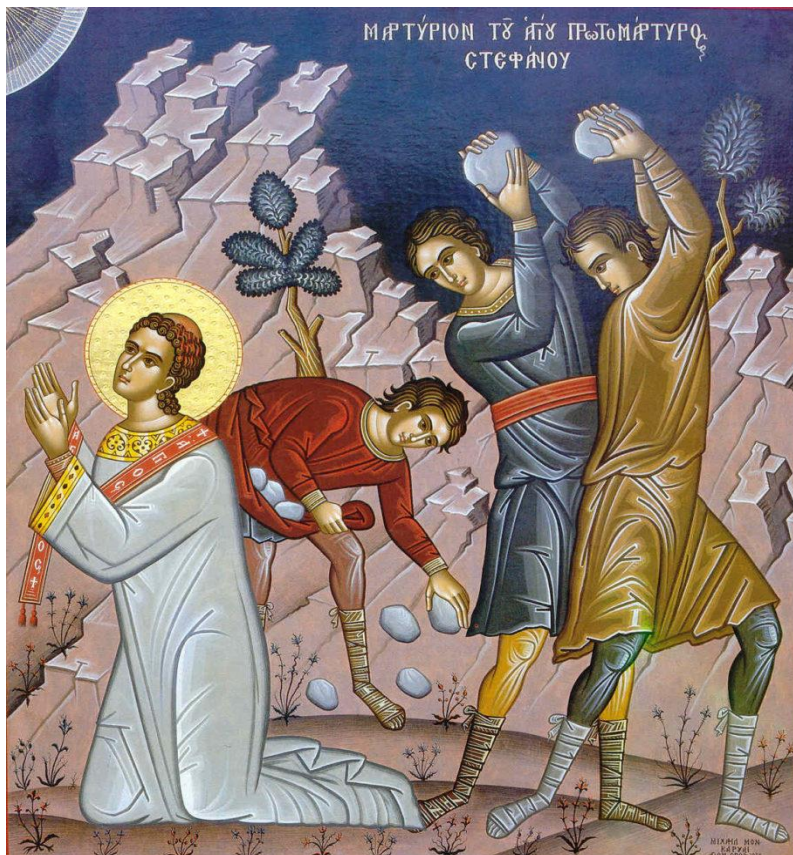
3^η Ενότητα: Η «φωνή της Εκκλησίας γίνεται αισθητή στην κοινωνία»

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Ερώτηση 2 - Μάθημα 4ο:

Μετά από όσα μάθατε για την περίοδο των διωγμών, εξηγήστε τι μπορεί να σημαίνει για έναν χριστιανό η λέξη «μάρτυρας».

Μετά απο όσα διδάχθηκα για την περίοδο των διωγμών, κατάλαβα πως για έναν χριστιανό ο «μάρτυρας» είναι εκείνος, ο οποίος βασανίζεται υπερασπιζόμενος την πίστη του. Οι χριστιανοί υπερασπίζονταν θερμά την πίστη τους και σε όσα βασανιστήρια και σε όσους διωγμούς κι εάν υποβάλλονταν, εκείνοι υπέμεναν τον πόνο. Σκεπτόμενοι πως ο Χριστός θυσίασε τη ζωή Του για την ανθρωπότητα, έτσι κι εκείνοι θυσίαζαν τη ζωή τους για Εκείνον, διότι όπως είναι γνωστό, πολλοί υπέκυπταν στα τραύματά τους κι έβρισκαν μαρτυρικό θάνατο.

Ο Πρωτομάρτυρας Στέφανος

3^η Ενότητα: Η «φωνή της Εκκλησίας γίνεται αισθητή στην κοινωνία»

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Ερώτηση 3 - Μάθημα 4ο:

Φανταστείτε ότι ζείτε στο 313 μ.Χ. και μόλις μάθατε για το διάταγμα που υπέγραψε ο Κωνσταντίνος με τον Λικίνιο στα Μεδιόλανα. Χωριστείτε σε μικρές ομάδες (4-5 ατόμων). Κάποιες ομάδες εκπροσωπούν τους εθνικούς και κάποιες τους χριστιανούς. Αφού καταγράψετε τα συναισθήματα και τις σκέψεις που σας προκάλεσε το διάταγμα, προσπαθήστε να οργανώσετε έναν διάλογο μεταξύ χριστιανών και εθνικών.

✚ Συναισθήματα και σκέψεις των εθνικών:

Μόλις οι εθνικοί μάθουν ότι το Διάταγμα των Μεδιολάνων επιτρέπει στους χριστιανούς και σε κάθε άνθρωπο να πιστεύει και να ακολουθεί όποια θρησκεία επιθυμεί με απόλυτη ελευθερία, τότε θα αισθανθούν και θα σκεφτούν τα εξής. Αρχικά, θα μισήσουν τον Κωνσταντίνο και τον Λικίνιο, διότι πλέον οι χριστιανοί είναι ελεύθεροι να πιστεύουν στον Χριστό. Συνεπώς, οργίζονται που δεν μπορούν να εξορίσουν τους χριστιανούς και βλέπουν πως γίνονται αποδεκτοί από την Πολιτεία. Αντίθετα, εκείνοι θεωρούν τους χριστιανούς ανθρώπους, πλάσματα που ήρθαν να ταράξουν την ισορροπία του κόσμου με υπόγεια μέσα.

✚ Συναισθήματα και σκέψεις των χριστιανών:

Μόλις οι χριστιανοί μάθουν ότι το Διάταγμα των Μεδιολάνων επιτρέπει σ' αυτούς και σε κάθε άνθρωπο να πιστεύει και να ακολουθεί όποια θρησκεία επιθυμεί με απόλυτη ελευθερία, τότε θα αισθανθούν και θα σκεφτούν τα εξής. Οι χριστιανοί θα αισθανθούν λύτρωση, καθώς η Πολιτεία, πλέον, αποδέχεται κάθε θρησκευτική τους επιλογή και θα αισθανθούν ελεύθεροι. Πολλοί συγγενείς τους και πολλοί φίλοι τους εξορίστηκαν λόγω της θρησκευτικής τους ταυτότητας. Επιπλέον, θα σέβονται και θα εκτιμούν βαθύτατα τον Κωνσταντίνο και τον Λικίνιο, οι οποίοι υπέγραψαν από κοινού το Διάταγμα των Μεδιολάνων.

✚ Διάλογος μεταξύ εθνικών και χριστιανών:

Εθνικοί: «Τα μάθαμε τα νέα σας! Ήρθαν τα χειρότερα! Είστε ελεύθεροι να πιστεύετε όπου θέλετε, αφού καταφέρατε να κοροϊδέσετε μέχρι και τον Κωνσταντίνο και τον Λικίνιο.»

Χριστιανοί: «Δεν κοροϊδέσαμε κανέναν, για να είμαστε ελεύθεροι. Αγαπάμε τον Χριστό και ζητήσαμε να έχουμε την ίδια ελευθερία με όλους. Να πιστεύει ο καθένας σε ό,τι τον αναπαύει.»

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Εθνικοί: «Δεν θα είναι για πολύ καιρό ακόμα η ελευθερία σας, χριστιανοί. Δεν θα υποχωρήσουμε!»

Το Διάταγμα των Μεδιολάνων έφερε θρησκευτική ελευθερία

3^η Ενότητα: Η «φωνή της Εκκλησίας γίνεται αισθητή στην κοινωνία»

Ερώτηση 4 - Μάθημα 4ο:

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Αναγνωρίστε και αξιολογήστε τις θρησκευτικές ελευθερίες που προβλέπονται στο άρθρο 13 του Ελληνικού Συντάγματος.

1. Η ελευθερία της θρησκευτικής συνείδησης είναι απαραβίαστη. Η απόλαυση των ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων δεν εξαρτάται από τις θρησκευτικές πεποιθήσεις καθενός.

✚ Η πρώτη παράγραφος του Άρθρου 13 δίνει ελευθερία στις θρησκευτικές πεποιθήσεις του καθενός και τονίζει πως είναι ανεξάρτητες από τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα. Μια εξαιρετικά σημαντική απόφαση από την Πολιτεία, καθώς οι άνθρωποι από εκείνη τη στιγμή ήταν προστατευμένοι από τον Νόμο.

2. Κάθε γνωστή θρησκεία είναι ελεύθερη και τα σχετικά με τη λατρεία της τελούνται ανεμπόδιστα υπό την προστασία των νόμων. Η άσκηση της λατρείας δεν επιτρέπεται να προσβάλλει τη δημόσια τάξη ή τα χρηστά ήθη. Ο προσηλυτισμός απαγορεύεται.

✚ Η δεύτερη παράγραφος του άρθρου 13 δίνει ελευθερία στη λατρευτική ζωή κάθε γνωστής θρησκείας με την προϋπόθεση πως δεν προσβάλλονται η δημόσια τάξη ή τα χρηστά ήθη. Ξεκαθαρίζει πως ο προσηλυτισμός απαγορεύεται. Αξιολογώντας την παράγραφο αυτή θα ρρώ πως ο Νόμος οφείλει να προστατεύει τα δικαιώματα κάθε λατρευτικής ζωής, αλλά να προστατεύει παράλληλα και την αξία της Πολιτείας. Απαγορεύει τον προσηλυτισμό, διότι υπάρχουν πολλές θρησκευτικές οργανώσεις, οι οποίες προσηλυτίζουν τους ανθρώπους και με αυτόν τον τρόπο καταπατούν την θρησκευτική ελευθερία.

3. Οι λειτουργοί όλων των γνωστών θρησκειών υπόκεινται στην ίδια εποπτεία της Πολιτείας και στις ίδιες υποχρεώσεις απέναντί της, όπως και οι λειτουργοί της επικρατούσας θρησκείας.

✚ Η τρίτη παράγραφος του άρθρου 13 δηλώνει πως όλοι οι λειτουργοί των γνωστών θρησκειών και της επικρατούσας είναι ίσοι ως προς τις υποχρεώσεις τους απέναντι στην Πολιτεία. Αξιολογώντας αυτήν την παράγραφο πιστεύω πως όλοι οι λειτουργοί πρέπει να είναι υπόλογοι και να έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις προς την Πολιτεία.

4. Κανένας δεν μπορεί, εξαιτίας των θρησκευτικών του πεποιθήσεων, να απαλλαγεί από την εκπλήρωση των υποχρεώσεων προς το Κράτος ή να αρνηθεί να συμμορφωθεί προς τους νόμους.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

- ✚ Η τέταρτη παράγραφος του άρθρου 13 ξεκαθαρίζει πως η εκπλήρωση των υποχρεώσεων προς το Κράτος και η συμμόρφωση προς τους νόμους είναι ανεξάρτητες από τις θρησκευτικές πεποιθήσεις των πολιτών. Αξιολογώντας αυτήν την παράγραφο, θεωρώ πως είναι σωστό, όλοι οι άνθρωποι να είναι ίσοι ως προς τον νόμο, σε οποιαδήποτε θρησκεία κι εάν ανήκουν.

5. Κανένας όρκος δεν επιβάλλεται χωρίς νόμο, που ορίζει και τον τύπο του.

- ✚ Η πέμπτη παράγραφος του άρθρου 13 εξασφαλίζει σε κάθε πολίτη το δικαίωμα να μην ορκιστεί, σε περίπτωση που θίγεται η θρησκευτική του ελευθερία. Αξιολογώντας αυτήν την παράγραφο, δηλώνω πως θεωρώ εξαιρετικά σημαντικό αυτό το δικαίωμα, διότι κάποιιοι άνθρωποι δεν επιθυμούν να ορκίζονται και ο νόμος έχει προνοήσει γι' αυτό, σεβόμενος την θρησκευτική πεποίθηση των ανθρώπων.

Κάθε πολίτης έχει δικαιώματα και υποχρεώσεις

3^η Ενότητα: Η «φωνή της Εκκλησίας γίνεται αισθητή στην κοινωνία»

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Ερώτηση 5 - Μάθημα 4ο:

Αναζητήστε πληροφορίες στο διαδίκτυο σχετικά με το παρακάτω θέμα: «Τα μνημεία που σώζονται σήμερα στην Κωνσταντινούπολη από την εποχή του Μεγάλου Κωνσταντίνου και του Ιουστινιανού».

Το παλάτι του Πορφυρογέννητου:

Το παλάτι του Πορφυρογέννητου χτίστηκε στα τέλη του 13ου αιώνα και ανήκει στην παλαιολόγια περίοδο. Ονομάστηκε έτσι προς τιμήν του Κωνσταντίνου Δούκα Παλαιολόγου, γιου του Μιχαήλ Η' Παλαιολόγου, που ήταν Πορφυρογέννητος, δηλαδή γεννήθηκε στην αίθουσα της Πορφύρας, όταν ο πατέρας του ήταν αυτοκράτορας. Βρίσκεται στη βορειοανατολική γωνία της παλιάς πόλης της Κωνσταντινούπολης. Το παλάτι του Πορφυρογέννητου έχει τεράστια σημασία γιατί είναι το ένα από τα δύο παλάτια, που σώζονται σε σχετικά καλή κατάσταση. Ανήκει στον τύπο της ακρόπολης-παλατιού. Έχει σχήμα τραapeζίου, είναι τριώροφο κτήριο με περίβολο. Λείπουν μόνο η οροφή και τα πατώματα των ορόφων. Οι τοίχοι του διατηρούνται σε εξαιρετική κατάσταση και τα κομψά σχέδια της τοιχοδομίας δεν έχουν υποστεί σημαντικές φθορές. Η κύρια πρόσοψη του παλατιού είναι η καλύτερα διατηρημένη οποιουδήποτε κοσμικού -μη εκκλησιαστικού- βυζαντινού κτίσματος. Από τους πάνω ορόφους η θέα της Πόλης είναι μία από τις ωραιότερες της Κωνσταντινούπολης, καθώς φαίνεται από εκεί όλος ο Κεράτιος κόλπος. Έτσι μπορεί να δικαιολογήσει κανείς την κατασκευή του στο συγκεκριμένο σημείο, συν το γεγονός ότι πρόσφερε ασφάλεια στον αυτοκράτορα, καθώς βρισκονταν μακριά από το κέντρο. Η χρήση του αργότερα δεν ήταν και τόσο βασιλική, καθώς εξυπηρέτησε διάφορους σκοπούς κατά την κατάκτηση της Κωνσταντινούπολης από τους Οθωμανούς. Την περίοδο 1959-1965 στο κτήριο έγιναν εργασίες και το 2006 σημαντικές επισκευές. Σήμερα έχει χαρακτηριστεί χώρος αρχαιολογικής σημασίας, τον οποίο μπορεί κανείς να επισκεφθεί παράλληλα με τα τείχη της πόλης .

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Το παλάτι του Πορφυρογέννητου

Ο Ναός της Αγίας Σοφίας:

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Ο πρώτος ναός της Αγίας Σοφίας θεμελιώθηκε από τον Μεγάλο Κωνσταντίνο το 330 μ. Χ. Η ανέγερση του ναού ολοκληρώθηκε από τον γιο του Κωνσταντίνο και τα εγκαίνια έγιναν το 360. Κατά τη βασιλεία του Αρκαδίου, το 404, ο πρώτος ναός πυρπολήθηκε από εξαγριωμένους υποστηρικτές του Ιωάννη του Χρυσόστομου. Η Αγία Σοφία ξανακτίστηκε από τον αυτοκράτορα Θεοδόσιο Β' και τα εγκαίνια έγιναν το 415 από τον πατριάρχη Αττικό. Όμως, ο ναός πυρπολήθηκε ξανά το 532, κατά τη Στάση του Νίκα. Ο αυτοκράτορας Ιουστινιανός Α' αποφάσισε να κατασκευάσει την εκκλησία από την αρχή. Τα θεμέλια του ναού μπήκαν στις 23 Φεβρουαρίου του 532, με σχέδια που εκπόνησαν οι αρχιτέκτονες Ανθέμιος Τραλλιανός και Ισίδωρος ο Μιλήσιος. Τα εγκαίνια έγιναν στις 27 Δεκεμβρίου του 537 από τον Ιουστινιανό. Στο προαύλιο του ναού λέγεται πως υπήρχε κρήνη, στην οποία αναγράφεται μια καρκινική φράση. «Καρκινική φράση» λέγεται εκείνη η φράση, η οποία μπορεί να διαβαστεί από τα αριστερά προς τα δεξιά κι ανάποδα, αλλά το νόημα παραμένει ίδιο. Η φράση αυτή ήταν «ΝΙΨΟΝΑΝΟΜΗΜΑΤΑΜΗΜΟΝΑΝΟΨΙΝ», νίψον ανομήματα μη μόναν όψιν, η οποία σημαίνει «ξέπλυνε τις αμαρτίες σου και όχι μόνο το πρόσωπό σου». Κατά την περίοδο 1204-1261 ο ναός έγινε Ρωμαιοκαθολικός. Δυστυχώς, κατά την διάρκεια της άλωσης της Κωνσταντινούπολης από τους Φράγκους (το 1204), η Αγία Σοφία υπέστη τεράστιες ζημιές. Μετά την επανακατάληψη της Κωνσταντινούπολης από τους Βυζαντινούς το 1262, η Αγία Σοφία ήταν σε πολύ κακή κατάσταση. Εργασίες συντήρησης έγιναν το 1317 κι από το 1346 έως το 1354, που η εκκλησία ήταν κλειστή για το κοινό, γιατί λόγω του σεισμού του 1344, ο ναός υπέστη σοβαρές ζημιές. Η τελευταία λειτουργία τελέστηκε στις 29 Μαΐου του 1453.

Μετά την Άλωση της Κωνσταντινούπολης το 1453 μετατράπηκε σε μουσουλμανικό τέμενος. Κατά την περίοδο την Οθωμανικής Αυτοκρατορίας οι τοιχογραφίες αβυστώθηκαν, αφού η απεικόνιση του ανθρώπινου σώματος θεωρείται βλασφημία για το Ισλάμ. Ο ναός πρότυπο αρχιτεκτονικής κατασκευής κι άλλων τεμενών, όπως το Μπλε Τζαμί. Το 1934 ο Μουσταφά Κεμάλ Ατατούρκ, μετέτρεψε το τέμενος σε μουσείο. Την Παρασκευή 10 Ιουλίου 2020, το Συμβούλιο της Επικρατείας της Τουρκίας αποφάσισε ότι η μετατροπή της Αγίας Σοφίας της Κωνσταντινούπολης σε μουσείο το 1934 ήταν παράνομη.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Η Αγία Σοφία

Για εσωτερική πλοήγηση στον Ναό της Αγίας Σοφίας, ακολουθήστε τον παρακάτω σύνδεσμο:

<https://www.troodostravel.gr/2019/11/24/%CE%B5%CF%83%CF%89%CF%84%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%BA%CE%BF-%CE%B1%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%83%CE%BF%CF%86%CE%B9%CE%B1/>

Πηγές πληροφοριών:

<https://www.slideshare.net/ssuser2accd6/ss-126747368>

<https://vizantinaistorika.blogspot.com/search?q=%CE%A0%CE%BF%CF%81%CF%86%CF%85%CF%81%CE%BF%CE%B3%CE%AD%CE%BD%CE%BD%CE%B7%CF%84%CE%BF%CF%85>

<https://www.tanea.gr/2020/07/24/people/agia-sofia-i-istoria-tou-naou-symvolou-tis-xristianosynis/>

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

3^η Ενότητα: Η «φωνή της Εκκλησίας γίνεται αισθητή στην κοινωνία»

Ερώτηση 6 - Μάθημα 4ο:

Αφού παρατηρήσετε προσεκτικά τις εικόνες με τα σύμβολα των κατακομβών, καταγράψτε σε ένα χαρτάκι τις σκέψεις σας για τη σημασία τους. Κατόπιν, σε συνεργασία με τον/ην διπλανό/ή σας συγκρίνετε τις σκέψεις σας και γράψτε ένα κοινό κείμενο. Στη συνέχεια, μοιραστείτε τα κείμενά σας με μια άλλη δυάδα και δημιουργήστε ένα κοινό κείμενο για τα σύμβολα των κατακομβών.

Τα αρχικά X P συμβολίζουν τη λέξη «Χριστός». Απο παλαιότερα μαθήματα γνωρίζουμε πως το πλοίο είναι η Εκκλησία και το λιμάνι ο Χριστός. Δυστυχώς, το παγώνι δεν γνωρίζω τι συμβολίζει, αλλά ο καλός ποιμένας πιθανόν να συμβολίζει τον Χριστό, ο οποίος φυλάει τα παιδιά του.

Σε συνεργασία με τον διπλανό μου, καταγράψαμε το παραπάνω κείμενο ως κοινό κείμενο και προσθέσαμε πως το παγώνι συμβολίζει την αθανασία της ψυχής και την Ανάσταση. Άρα, λοιπόν, τα αρχικά X P συμβολίζουν τη λέξη «Χριστός». Απο παλαιότερα μαθήματα γνωρίζουμε πως το πλοίο είναι η Εκκλησία και λιμάνι ο Χριστός. Το παγώνι συμβολίζει την αθανασία της ψυχής και την Ανάσταση και ο καλός ποιμένας συμβολίζει τον Χριστό, ο οποίος φυλάει τα παιδιά Του.

Μοιράζοντας το κείμενό μας σε μια άλλη δυάδα, δημιουργήσαμε το παρακάτω κείμενο με θέμα τα σύμβολα των κατακομβών. Τα σύμβολα των κατακομβών ήταν ιερά για τους χριστιανούς. Παρουσίαζαν την πίστη τους και ολόκληρη την χριστιανική διδασκαλία μέσα απο τη ζωγραφική αυτή. Αναλυτικότερα, τα αρχικά γράμματα X και P αναφέρονται στη λέξη «Χριστός». Η ναύς, δηλαδή το πλοίο, όπως το παρατηρούμε στις αγιογραφίες είναι το πλήρωμα της Εκκλησίας, το οποίο επιβιώνει σε κάθε καιρική συνθήκη. Επίσης, το παγώνι συμβολίζει την αφθαρσία του σώματος, την αθανασία της ψυχής και την Ανάσταση. Τέλος, ο καλός ποιμένας είναι ο Χριστός και τα πρόβατά Του είναι η ανθρωπότητα, την οποία προστατεύει.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Τα σύμβολα που αναλύσαμε παραπάνω

Οι κατακόμβες της Μήλου

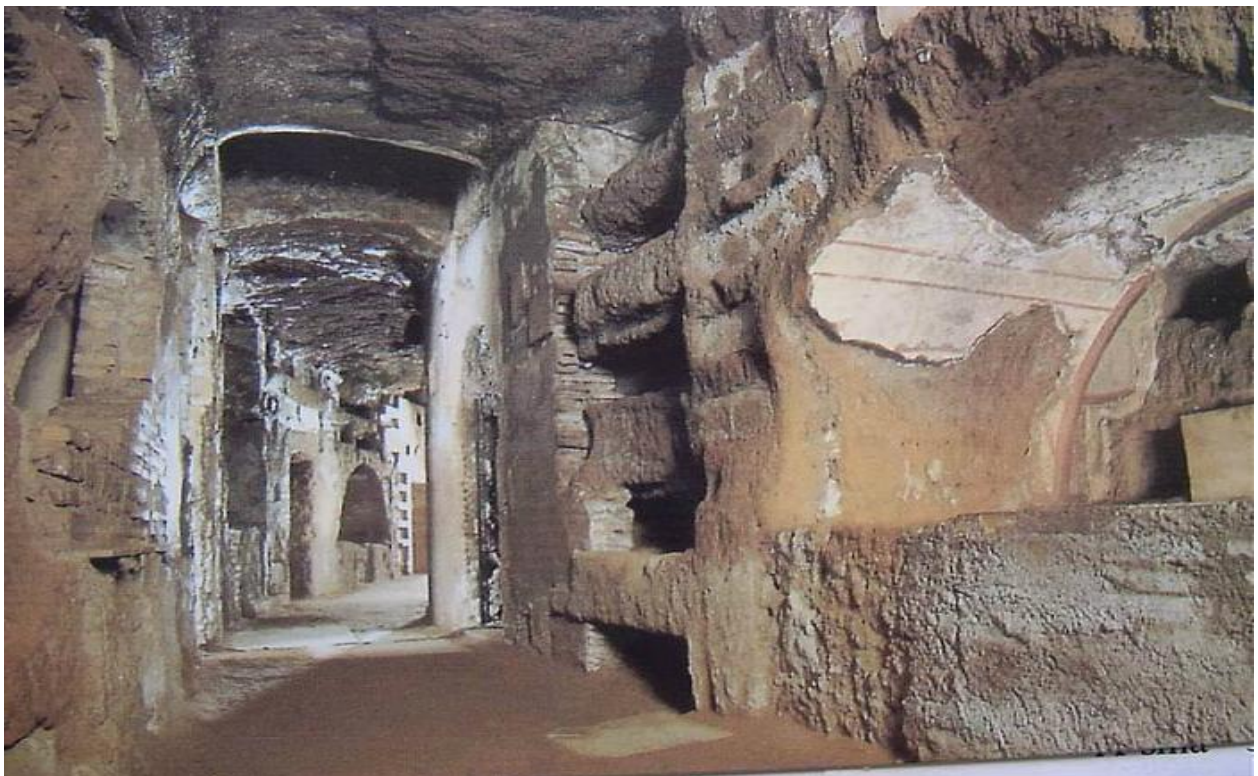
Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

3^η Ενότητα: Η «φωνή της Εκκλησίας γίνεται αισθητή στην κοινωνία»

Ερώτηση 7 - Μάθημα 4ο:

Παρατηρήστε προσεκτικά τη φωτογραφία της κατακόμβης του Αγίου Καλλίστου. Στη συνέχεια απαντήστε στις ερωτήσεις: Τι βλέπετε; Τι σκέφτεστε γι' αυτό που βλέπετε; Τι σας κάνει να αναρωτιέστε;

Παρατηρώντας προσεκτικά τη φωτογραφία της κατακόμβης του Αγίου Καλλίστου βλέπουμε, σκεπτόμαστε και αναρωτιόμαστε τα εξής. Αρχικά, βλέπουμε πως πρόκειται για έναν μεγάλο χώρο, με ψηλούς τοίχους και ξεχωριστά δωμάτια, τα οποία καταλήγουν σε έναν κοινό διάδρομο. Βλέποντας τις κατακόμβες μού δημιουργείται δέος και θαυμασμό. Σκεπτόμενος/η τον τρόπο με τον οποίο οι χριστιανοί εκείνης της εποχής κατάφεραν να διατηρήσουν τον χώρο τους κρυφό απο από όσους ήθελαν το κακό τους. Μέσα στις κατακόμβες, μεταλάμβαναν και έθαβαν τους νεκρούς τους. Γλίτωναν απο μαρτύρια και διωγμούς. Τέλος, αναρωτιέμαι, αν οι σύγχρονοι χριστιανοί θα είχαν τόσο μεγάλη ανάγκη να κοινωνούν και να κρατούν επαφή με τον Θεό, όπως οι χριστιανοί εκείνης της εποχής των κατακομβών.

Κατακόμβη Αγ. Καλλίστου, Ρώμη, 2ος αι.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

3^η Ενότητα: Η «φωνή της Εκκλησίας γίνεται αισθητή στην κοινωνία»

Ερώτηση 8 - Μάθημα 4ο:

Αφού διαβάσετε τους στίχους του τραγουδιού «Το να 'σαι του Θεού», εκφράστε στην ολομέλεια της τάξης τις σκέψεις, του προβληματισμούς και τα συναισθήματά σας σχετικά με τον παρακάτω στίχο: «Το να 'σαι του Θεού είναι υπέροχο στοιχίζει μα αξίζει να το γευτείς...».

Αν κάποιος άνθρωπος ακολουθεί τον Χριστιανισμό και ζει με τον Θεό, τότε αυτός ο άνθρωπος είναι «του Θεού». Ακούγοντας το τραγούδι «Το να 'σαι του Θεού» συλλογίζομαι πως κάποτε οι άνθρωποι μαρτυρούσαν, βασανίζονταν, προκειμένου να υπερασπιστούν την πίστη τους κι έτσι αρκετοί έχασαν τη ζωή τους. Στη σημερινή εποχή, δεν ξέρω εάν υπάρχουν τέτοιοι άνθρωποι, αλλά αν υπάρχουν θα επιθυμούσα πολύ να τους γνωρίσω. Είναι εκείνοι, οι οποίοι «γεύονται», όπως λέει το τραγούδι, την πίστη στον Θεό, ζώντας πολλές φορές την απόρριψη απο συνανθρώπους τους για την επιλογή τους. Όμως, αυτοί αισθάνονται πως ζουν κάτι σημαντικό κι επιδιώκουν να γίνουν Άγιοι. Γι' αυτούς τους ανθρώπους αισθάνομαι μεγάλο θαυμασμό, διότι έχουν διαμορφώσει τη ζωή τους με κέντρο τον Θεό και επιθυμούν κάθε τους πράξη να Τον ευχαριστεί. Συνεπώς, το να 'σαι του Θεού είναι υπέροχο, στοιχίζει, γιατί η κοινωνία πολλές φορές το κρίνει, μα αξίζει να το γευτεί κανείς.

Είσαι ελεύθερος να επιλέξεις ό,τι σε γαληνεύει!

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

3^η Ενότητα: Η «φωνή της Εκκλησίας γίνεται αισθητή στην κοινωνία»

Ερώτηση 9 - Μάθημα 4ο:

Σε συνεργασία με τον/την διπλανό/ή σας υπογραμμίστε εκείνα τα σημεία του διατάγματος των Μεδιολάνων που καταργούνται με το διάταγμα του Θεοδοσίου και τους νόμους του Ιουστινιανού. Προσπαθήστε να εξηγήσετε για ποιους λόγους οι αυτοκράτορες εξέδωσαν αυτούς τους νόμους.

Το Διάταγμα των Μεδιολάνων:

«Εγώ, ο Αύγουστος Κωνσταντίνος, κι εγώ, ο Αύγουστος Λικίνιος, αποφασίσαμε να δώσουμε και στους χριστιανούς και σε όλους την ελευθερία να ακολουθήσουν όποια θρησκεία θέλουν [...] Τώρα ελεύθερα και απλά μπορεί καθένας από εκείνους που πρεσβεύουν τη θρησκεία των χριστιανών να τη διατηρεί χωρίς καμιά ενόχληση [...] Έχει δοθεί η εξουσία αυτή και σε όσους άλλους θέλουν να ακολουθούν τη λατρεία και θρησκεία της αρεσκείας τους, κατά τρόπον ώστε να μπορεί καθένας να προτιμά και να υπηρετεί οποιαδήποτε θρησκεία θέλει.»

Οι αυτοκράτορες επιθυμούσαν να εξελίξουν το Διάταγμα των Μεδιολάνων υπέρ των Χριστιανών. Πιο συγκεκριμένα, αφαίρεσαν από τους εθνικούς κάθε δικαίωμα να τελούν θυσίες «να μη σφάζουν αθώα ζώα σε καμιά πόλη για να τα προσφέρουν θυσία σε αναίσθητα είδωλα» και τελετές, οι οποίες λατρεύονται από τους εφέστιους Θεούς και να ιδρύσουν ναούς, με σκοπό τους «να στεγάσουν τη λαθεμένη πίστη τους». Ο Θεοδόσιος είχε χαρακτηρίσει την ειδωλολατρία «εθνική δειδιδαιμονία» και ο Ιουστινιανός υποστήριζε πως «μόνον ο Θεός και ο Αυτοκράτορας που ακολουθεί τον Θεό, μπορούν να κυβερνήσουν τον κόσμο με δικαιοσύνη». Συνεπώς, έπραξαν τα αντίστοιχα, ώστε να υπερασπιστούν όσα έλεγαν και όσα πίστευαν κατά των εθνικών κι ανέδειξαν τον χριστιανισμό.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Όλοι οι νόμοι του Ιουστινιανού άρχιζαν πάντα με τη φράση
«Στο όνομα του Κυρίου μας Ιησού Χριστού»

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

3^η Ενότητα: Η «φωνή της Εκκλησίας γίνεται αισθητή στην κοινωνία»

Ερώτηση 10 - Μάθημα 4ο:

Παρατηρήστε και περιγράψτε λεπτομέρειες από την ψηφιδωτή παράσταση του Ιουστινιανού στον Άγιο Βιτάλιο της Ραβέννας.

Παρατηρώντας την ψηφιδωτή παράσταση του Ιουστινιανού στον Άγιο Βιτάλιο της Ραβέννας παρατηρώ πολλές λεπτομέρειες. Αρχικά, η εικόνα είναι μια παράσταση, η οποία παρουσιάζει τον αυτοκράτορα Ιουστινιανό και δώδεκα ακόλουθους. Ο Ιουστινιανός έχει φωτοστέφανο και φοράει έναν πορφυρό μανδύα. Επίσης, κρατάει το πιάτο με το ψωμί της Θείας Ευχαριστίας. Παρατηρείτε κάποιος από την εικόνα να κρατά μια ασπίδα με το Χριστόγραμμα. Αποτελεί μια αρκετά εντυπωσιακή εικόνα και βλέποντάς την σκέφτομαι πως ο Ιουστινιανός ήταν ένας άνθρωπος, ο οποίος στήριξε πολύ τον χριστιανισμό και πιθανόν να κατάφερε να ισορροπήσει το Κράτος με την Εκκλησία. Η αριστερή πλευρά θα μπορούσαμε να υποθέσουμε πως είναι η εικόνα του Κράτους, που κατέχει τον στρατό και ο οποίος κρατά την ασπίδα με ένα ισχυρό χριστιανικό σύμβολο. Ενώ, από την δεξιά πλευρά εικονίζονται λειτουργοί της Εκκλησίας.

Ο Ιουστινιανός και η συνοδεία του, Άγιος Βιτάλιος της Ραβέννας (6ος αι.)

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

3^η Ενότητα: Η «φωνή της Εκκλησίας γίνεται αισθητή στην κοινωνία»

Ερώτηση 1 - Μάθημα 5ο:

Εξηγήστε τη φράση: «χωρίς τη σύναξη της Ευχαριστίας δεν μπορεί να λειτουργεί η Εκκλησία»

Κατά τον Μυστικό Δείπνο, ο Χριστός χάρισε στην ανθρωπότητα το Μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας, δημιουργώντας έτσι μια σχέση ζωής με τον άνθρωπο. Άφησε το σώμα και το αίμα Του, ενώνοντας τον εαυτό Του με τον κόσμο και τον κάθε άνθρωπο με τον συνάνθρωπό του. Συνεπώς, αυτό το Μυστήριο δημιούργησε την Εκκλησία κι εάν λείπει από την Εκκλησία, τότε δεν υφίσταται η Εκκλησία. Γι' αυτόν τον λόγο «χωρίς τη σύναξη της Ευχαριστίας δεν μπορεί να λειτουργεί η Εκκλησία».

Ο άνθρωπος ενώνεται με τον Χριστό και με τον πλησίον του

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

3^η Ενότητα: Η «φωνή της Εκκλησίας γίνεται αισθητή στην κοινωνία»

Ερώτηση 2 - Μάθημα 5ο:

Περιγράψτε με μια φράση το βασικό χαρακτηριστικό στοιχείο της Εκκλησίας που εκφράζουν τα κείμενα της Καινής Διαθήκης, τα οποία παρατίθενται στη διδακτική αυτή ενότητα.

«Η κοινοκτημοσύνη και η ταπεινοφροσύνη είναι τα κλειδιά για κάθε άνθρωπο της Εκκλησίας, είτε είναι κληρικός, είτε είναι λαϊκός».

Κάθε άνθρωπος λαϊκός ή κληρικός οφείλει να έχει προτεραιότητα τον πλησίον του

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

3^η Ενότητα: Η «φωνή της Εκκλησίας γίνεται αισθητή στην κοινωνία»

Ερώτηση 3 - Μάθημα 5ο:

Εξηγήστε ποιος και γιατί προβάλλεται ως πρότυπο της χριστιανικής ζωής από τον Παύλο.

Ο Παύλος παρουσιάζει ως πρότυπο χριστιανικής ζωής τον Χριστό. Μιλώντας στους Φιλιπησίους για την έννοια και για την αξία της ταπεινοφροσύνης, κάνει αναφορά στον ίδιο τον Χριστό, ο οποίος ταπεινώθηκε και σταυρώθηκε. Έτσι, ζητάει από τους χριστιανούς να είναι ταπεινοί και να αναγνωρίζουν πως ο πλησίον τους είναι πιο άξιος από τους ίδιους. Επίσης, τους ζητά να αποβάλλουν τη ματαιοδοξία, τον ανταγωνισμό και τον εγωισμό και να αγωνιστούν για το κοινό καλό. Τέλος, ο Παύλος μέσα από τις Επιστολές του, προσπαθούσε να νουθετεί και να συμβουλεύει τους χριστιανούς, ώστε να παραμένουν πραγματικοί πιστοί στον Κύριο και στη διδασκαλία Του.

Ο αγώνας για τον σωστό τρόπο ζωής έχει αρκετά εμπόδια, αλλά όχι αξεπέραστα!

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

3^η Ενότητα: Η «φωνή της Εκκλησίας γίνεται αισθητή στην κοινωνία»

Ερώτηση 4 - Μάθημα 5ο:

Αφού διαβάσετε το κείμενο των Πράξεων, επινοήστε σε συνεργασία με τον/την διπλανό/ή σας έναν μικρό διάλογο μεταξύ των Αποστόλων και του Βαρνάβα, καθώς αυτός παραδίδει τα χρήματά του στην τοπική εκκλησία.

-Απόστολος Παύλος: Σε ευχαριστούμε για την πράξη σου αυτή!

-Βαρνάβας: Έτσι μας δίδαξε ο Κύριος, έτσι οφείλουμε να κάνουμε όλοι μας! Εγώ πρόσφερα ελάχιστα μπροστά σε όλα αυτά, που πρόσφεραν άλλοι.

-Απόστολος Παύλος: Δεν έχει σημασία το ποσό που θα φέρει κάποιος στην Εκκλησία, σημασία έχει ότι όλοι μαζί προσπαθούμε κι όταν προσπαθούμε πολλοί, το αποτέλεσμα θα έρθει ταχύτερα!

-Απόστολος Πέτρος: Έτσι είναι! Όπως τα λέει ο Παύλος! Μόνος του κανείς δεν μπορεί να σώσει τον κόσμο. Εάν όμως είμαστε ενωμένοι όλοι οι πιστοί κι αγωνιστούμε με ταπεινοφροσύνη και κοινοκτημοσύνη, ίσως καταφέρουμε να διαδώσουμε το μήνυμα της Ανάστασης σε όλο τον κόσμο!

-Βαρνάβας: Αμήν! Ο Θεός να μας ενώνει!

Η σύναξη των 12 Αποστόλων

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

3^η Ενότητα: Η «φωνή της Εκκλησίας γίνεται αισθητή στην κοινωνία»

Ερώτηση 5 - Μάθημα 5ο:

Σε συνεργασία με τον/την διπλανό/ή σας, υπογραμμίστε στα παραπάνω κείμενα λέξεις ή φράσεις που παρουσιάζουν τον ρόλο των κληρικών. Ποιο χάρισμα αναδεικνύουν ως βασικό για έναν κληρικό και γιατί;

Ο επίσκοπος, ως διαχειριστής του Θεού, πρέπει να είναι αδιάβλητος· να μην είναι υπεροπτικός, ευέξαπτος, μέθυσος, φιλόνικος και να μην επιδιώκει αθέμιτα κέρδη. Αντίθετα, πρέπει να είναι φιλόξενος, να αγαπάει το καλό, να είναι συνετός, δίκαιος, ευσεβής, να κυριαρχεί στον εαυτό του· να είναι προσηλωμένος στο κήρυγμα που συμφωνεί με τη διδαχή που μας παραδόθηκε και συνεπώς είναι αξιόπιστο· έτσι θα μπορεί και να καθοδηγεί σύμφωνα με τη σωστή διδασκαλία και να ελέγχει όσους είναι αντίθετοι σε αυτήν.

Τίτ 1, 7-9

Το ίδιο και οι διάκονοι πρέπει να είναι σεμνοί, όχι διπρόσωποι, να μην έχουν το νου τους στο πολύ κρασί ούτε στο άνομο κέρδος· να κρατούν με καθαρή συνείδηση την πίστη που αποκάλυψε ο Θεός. Κι αυτοί όμως πρέπει πρώτα να δοκιμάζονται και όταν βρεθεί ότι δεν τους κατηγορεί κανείς, τότε μόνο να γίνονται διάκονοι. Το ίδιο και οι γυναίκες (εννοεί τις διακόνισσες) πρέπει να είναι σεμνές, να μην κακολογούν, να είναι προσεκτικές, άξιες εμπιστοσύνης σε όλα.

Α΄ Τιμ 3, 8-11

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

3^η Ενότητα: Η «φωνή της Εκκλησίας γίνεται αισθητή στην κοινωνία»

Ερώτηση 6 - Μάθημα 5ο:

Σε συνεργασία με τον/την διπλανό/ή σας, υπογραμμίστε στο κείμενο του Καλλίστου Ware τη φράση που δείχνει πώς εννοείται η εξουσία του επισκόπου. Συζητήστε πάνω σε αυτό.

Ο επίσκοπος κατά την άσκηση της εξουσίας του καθοδηγείται από τον χριστιανικό νόμο της αγάπης. Δεν είναι κάποιος τύραννος, αλλά ο πατέρας του ποιμνίου του. Το κύρος που διαθέτει είναι ουσιαστικά το κύρος που διαθέτει η Εκκλησία. Όσα μεγάλα κι αν είναι τα προνόμια του επισκόπου, δεν είναι κάποιος που έχει τοποθετηθεί πάνω από την Εκκλησία, αλλά είναι αυτός που κατέχει ένα αξίωμα μέσα στην Εκκλησία. Επίσκοπος και λαός αποτελούν μια οργανική ενότητα, και κανείς δεν μπορεί να νοηθεί χωρία από τον άλλο. Χωρίς επισκόπους δεν μπορεί να υπάρξει Ορθόδοξος λαός, αλλά και χωρίς Ορθόδοξο λαό δεν μπορεί να υπάρξει αληθινός επίσκοπος.

Κάλλιστος Ware (Ορθόδοξος Βρετανός Επίσκοπος Διοκλείας),
Η Ορθόδοξη Εκκλησία.

Ο Μητροπολίτης Μεσογαίας και Λαυρεωτικής κ. κ. Νικόλαος Χατζηνικολάου
Από τον 3ο αι. μ.Χ., οι επίσκοποι των μεγαλύτερων πόλεων ονομάστηκαν «μητροπολίτες»,
επίσκοποι δηλαδή της μητροπόλεως.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

3^η Ενότητα: Η «φωνή της Εκκλησίας γίνεται αισθητή στην κοινωνία»

Ερώτηση 7 - Μάθημα 5ο:

Εξηγήστε την έννοια του όρου «ποιμένας» ανατρέχοντας στην παραβολή του Καλού Ποιμένα (Λκ 15, 3-7).

Ανατρέχοντας στην παραβολή του Καλού Ποιμένα (Λκ 15, 3-7) συναντάμε τον όρο «ποιμένας», που σημαίνει καθοδηγητής. Όπως διδαχθήκαμε σε αυτήν την ενότητα, ο κληρικός είναι ποιμένας. Δηλαδή, καθοδηγεί το ποίμνιό του προς τη σωστή πνευματική πορεία. Η πνευματική προκοπή των πιστών είναι ένα από τα έργα των ποιμένων και η οποία απαιτεί προσπάθεια κι από τον λαό κι από τον κλήρο.

Η ζωή σου είναι στα χέρια σου και μπορείς να τη βελτιώσεις!

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

3^η Ενότητα: Η «φωνή της Εκκλησίας γίνεται αισθητή στην κοινωνία»

Ερώτηση 8 - Μάθημα 5ο:

Μετά από όσα διαβάσατε και συζητήσατε για τις εξελίξεις μετά την επισημοποίηση του Χριστιανισμού. Ποια χαρακτηριστικά της ζωής της πρώτης Εκκλησίας προσπαθούν να διασώσουν οι μοναχοί;

Με την επισημοποίηση του Χριστιανισμού, πολλοί άνθρωποι βαπτίζονταν χωρίς να έχουν ουσιαστικά λάβει στη ζωή τους το χριστιανικό πνεύμα και τον τρόπο ζωής των πρώτων χριστιανών. Οι χριστιανοί, οι οποίοι ενοχλήθηκαν από αυτήν την κατάληξη αναχώρησαν σε ερημικούς τόπους και γι' αυτόν τον λόγο χαρακτηρίστηκαν «ερημίτες» ή «αναχωρητές». Με αυτόν τον τρόπο, οι μοναχοί προσπάθησαν να διαδώσουν ένα μήνυμα. Η πίστη πρέπει να είναι ουσιαστική και αληθινή, διαφορετικά δημιουργεί προβλήματα στην ίδια την θρησκεία και σε όσους την ακολουθούν. Συνεπώς, τα χαρακτηριστικά της ζωής της πρώτης Εκκλησία ήταν η προσευχή, η αγάπη, η φιλανθρωπία, ο πνευματικός αγώνας και η ανάγκη για Θεία Μετάληψη, δηλαδή όσα οι μοναχοί δεν έβλεπαν στους νέους χριστιανούς.

Μοναχός Αγίου Όρους

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

3^η Ενότητα: Η «φωνή της Εκκλησίας γίνεται αισθητή στην κοινωνία»

Ερώτηση 9 - Μάθημα 5ο:

Χωριστείτε σε μικρές ομάδες και προσπαθήστε να δραματοποιήσετε τη σκηνή της συνάντησης του Εφραίμ του Σύρου με τους πλούσιους της Έδεσσας, στηριζόμενοι στο κείμενο από τη Λαυσαϊκή ιστορία. Εμπλουτίστε τη σκηνή και με άλλα στοιχεία που θα επινοήσετε ως ομάδα. Στην ολομέλεια μετά την παρουσίαση των σκηνών, συζητήστε για την προσφορά αγάπης προς τον συνάνθρωπο, όπως την είδατε να φανερώνεται στις δραματοποιημένες σκηνές.

Δραματοποιημένη Σκηνή:

-«Είναι δυνατόν να βλέπετε τους συνανθρώπους σας να ξεψυχούν, επειδή η ματαιοδοξία σας δεν σας αφήνει να μοιράσετε τα πλούτη σας;»

-«Είναι δύσκολη η εποχή. Όποιος λάβει χρήματα στα χέρια του θα κοιτάξει να σώσει τον εαυτό του και όχι τον διπλανό του. Δεν μπορούμε να εμπιστευθούμε κανέναν πια σε αυτόν τον κόσμο.»

-«Εγώ πώς σας φαίνομαι;»

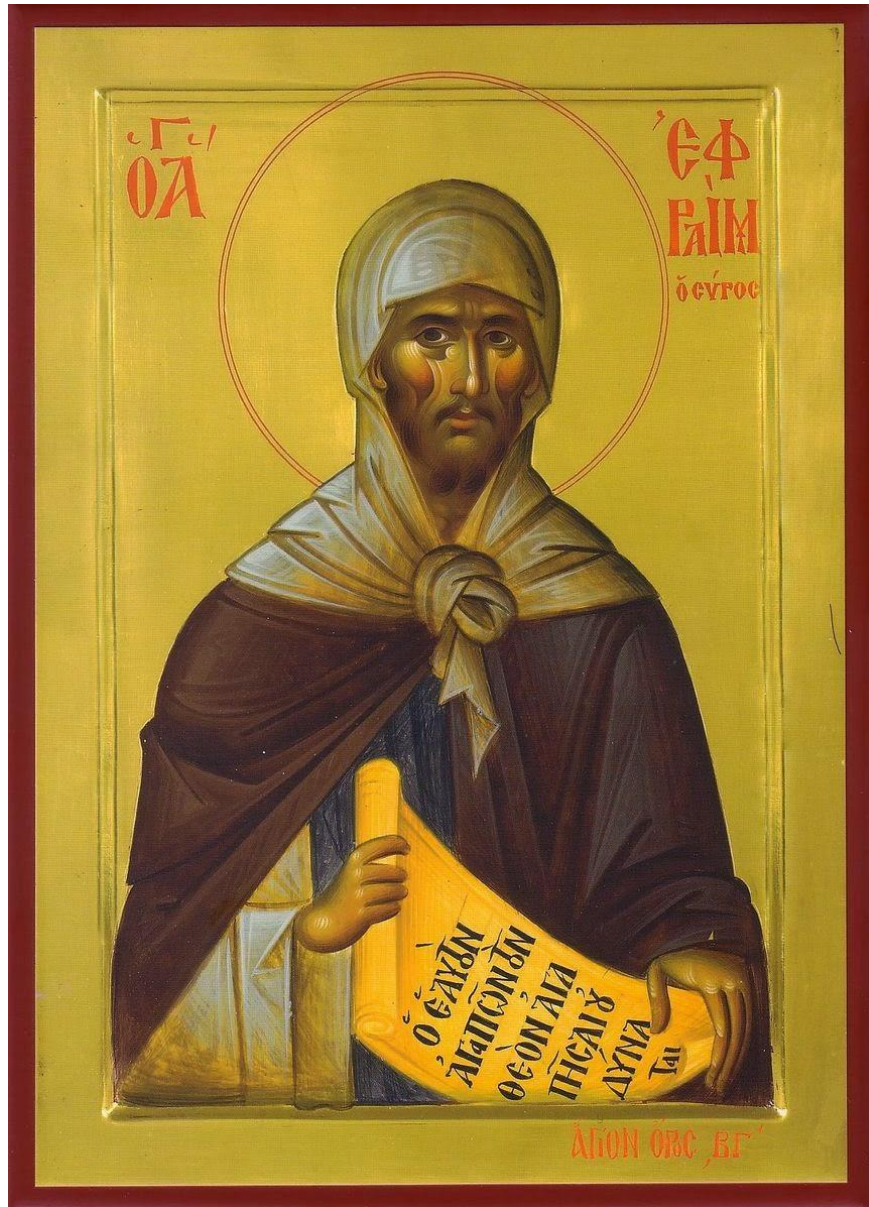
-«Σε ξέρουμε για άνθρωπο του Θεού»

-«Εμπιστευθείτε με· ορίστε, για σας χειροτονώ τον εαυτό μου ξενοδόχο. Δεν πρέπει να αφήσουμε άλλο χαμένο χρόνο. Εσείς θα δώσετε τις περιουσίες σας κι εγώ την σωματική μου δύναμη, για να σωθούμε! Δεν γίνεται αλλιώς. Ο Θεός να μας ελεήσει!»

Σχολιασμός:

Ύστερα από τα λόγια του Αγίου Εφραίμ του Σύρου, βλέπουμε να παρουσιάζεται ένας αληθινός χριστιανός. Ο Άγιος Εφραίμ δεν παρέμεινε στο κελί του περιμένοντας τον θάνατο. Αντίθετα, βγήκε από το κελί του κι αγωνίστηκε για τον πλησίον του με αυταπάρνηση κι αγάπη. Οι μοναχοί, όπως διδαχθήκαμε σε αυτήν την ενότητα, προσπαθούν να αγωνίζονται σαν τους χριστιανούς των πρώτων αιώνων, κάτι που έκανε και ο Άγιος Εφραίμ ο Σύρος.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Τιμάται στις 28 Ιανουαρίου κάθε έτους

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

3^η Ενότητα: Η «φωνή της Εκκλησίας γίνεται αισθητή στην κοινωνία»

Ερώτηση 10 - Μάθημα 5ο:

Διαβάστε προσεκτικά το κείμενο του αρχιμ. Βασιλείου Γοντικάκη και συσχετίστε το με τα λόγια του Αποστόλου Παύλου: «κι αν έχω της προφητείας το χάρισμα κι όλα κατέχω τα μυστήρια και όλη τη γνώση, κι αν έχω όλη την πίστη, έτσι ώστε να μετακινώ βουνά, αλλά δεν έχω αγάπη, είμαι ένα τίποτα» (Α΄ Κορ. 13,2). Σε συνεργασία με τον/την διπλανό/ή σας προσπαθήστε να εξηγήσετε γιατί η χωρίς όρια αγάπη είναι η σπουδαιότερη αρετή για έναν μοναχό.

Σε αυτήν την παράγραφο θα προσπαθήσουμε με τον/την διπλανό/ή να καταγράψουμε, γιατί η χωρίς όρια αγάπη είναι η σπουδαιότερη αρετή για έναν μοναχό. Ο μοναχός ζει και προσεύχεται μόνος του. Έχει προσωπική επικοινωνία με τον Θεό, που δεν Τον βλέπει με τα μάτια του, αλλά με την ψυχή του. Η αγάπη του μοναχού δεν περιορίζεται στην αγάπη για έναν άνθρωπο, συγγενή ή φίλο, αλλά ξεπερνά τα όρια του κόσμου αγαπώντας τον Θεό. Ο μοναχός, πρέπει να «μετακινήσει το βουνό», δηλαδή να ξεπεράσει τα ανθρώπινα και να αντικρίσει κάτι υψηλό, τον Θεό. Συνεπώς, όταν ο μοναχός καταφέρει να γνωρίσει και να αγαπήσει πραγματικά τον Θεό, τότε θα έχει κατακτήσει τη σπουδαιότερη αρετή.

Ο μοναχός αγαπάει πάνω και πέρα απο τα ανθρώπινα δεδομένα

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!